

ILLUSTREREDE KLASSIKERE™ – 5
Udgivet 2007 af Egmont Serieforlaget A/S
Redaktion: Anders Hjorth-Jørgensen og Michael G. Nielsen
Markedsføring: Helle Fruergaard
Ansvarlig udgiver: Jan Neiiendam
Design: Stein Hjelmerud

Copyright © 2007 First Classic, Inc. All Rights Reserved.
Published with the written licensed permission of First Classic, Inc.
License by Agentur Fuchs, Stuttgart.
Trykt hos Gummerus Printing, Finland 2007.
ISBN 978-87-7679-259-6

www.klassikere.serieforlaget.dk

Herman Melville
MOBY DICK

Samuel L. Clemens
FYRSTEN OG TIGGEREN

Samuel L. Clemens
HUCKLEBERRY FINN

Jules Verne
EN VERDENSOMSEJLING UNDER HAVET

EGMONT
Serieforlaget

I LLUSTREREDE KLASSIKERE var tegneserier baseret på kendte bøger. Ideen var, at hæfterne skulle tjene som en introduktion til litteraturen.

I Danmark blev de første hæfter i serien udgivet i 1955, og de fortsatte med at udkomme frem til 1976.

Oprindeligt blev tegneserierne udgivet i USA som *Classics Illustrated* fra 1941 til 1969 - 1941-47 dog med titlen *Classic Comics* - ialt 169 hæfter. 21 af de amerikanske udkom imidlertid ikke på dansk, men det gjorde de øvrige 148. Eller gjorde de nu også det?

I dette bind af den kronologiske genudgivelse af de oprindelige danske *Illustrerede Klassikere* starter historien om, hvad det er, der mangler i flere af de danske hæfter, og hvor de i øvrigt adskiller sig fra de amerikanske førsteudgaver.

Således eksisterer der to udgaver af *Moby Dick* i den amerikanske udgivelsesrække. Og hvis man tror, at den danske udgave af *Fyrsten og Tiggeeren* fortæller hele historien, tager man fejl. Faktisk mangler der 7 sider!

I dette og følgende bind sættes der fokus på forskellene og ændringerne og årsagerne til dette.

Bog 4 præsenterer i øvrigt to af de klassikere, som i USA kappes om, at være den største og bedste af de amerikanske fortællinger: Herman Melvilles *Moby Dick* og Mark Twains *Huckleberry Finn*. I denne bog findes de spændende og engagerende tegneseriefortolkninger. På biblioteket finder man dem i det oprindelige romanformat. Det er en sammenligning værd.

Ligeledes fortsættes præsentationen af de mennesker, som var med til at gøre *Illustrerede Klassikere* til noget, man med glæde fordyber sig i igen 50 år efter deres ankomst til Danmark.

Bogserien *Illustrerede Klassikere* er kommet godt fra start og begynder at fylde på boghylden. Målet er som bekendt at genudgive samtlige hæfter, som de blev publiceret 1955-76. Som basis for udgivelsen benyttes de danske førsteudgaver.

Anders Hjorth-Jørgensen
maj 2007

MOBY DICK

FYRSTEN OG TIGGEREN

HUCKLEBERRY FINN

**EN VERDENSSOMSEJLING
UNDER HAVET**

Fra 64 til 56 til 48 sider <i>af Anders Hjorth-Jørgensen</i>	6
Den hvide hval <i>af Anders Hjorth-Jørgensen</i>	8
Louis Zansky <i>af Anders Hjorth-Jørgensen</i>	12
Moby Dick	13
Herman Melville	60
Hvad blev der af Edward? <i>af Anders Hjorth-Jørgensen</i>	64
Fyrsten og tiggeren	69
Samuel Langhorne Clemmens	115
Iger Shop <i>af Anders Hjorth-Jørgensen</i>	116
På sikker grund! <i>af Anders Hjorth-Jørgensen</i>	118
Huckleberry Finn	123
Samuel L. Clemmens	170
Fremtidspessimisten og hans forlægger <i>af Hanna Innsedt</i>	172
En verdensomsejling under havet	177
Jules Verne	220
Jules Vernes arvtager	221
De krigeriske Cheyenne-indianere	222

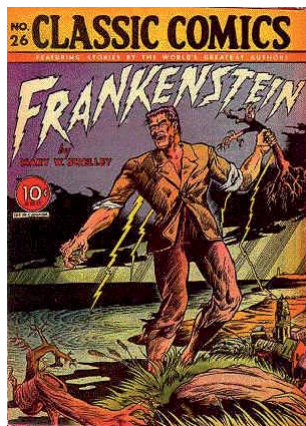

Da Albert Kanter i 1941 publicerede første nummer af *Classic Comics*, *The Three Musketeers* - med forside og indhold tegnet af Malcolm Kildale - var hæftet på 64 sider. Tegneserien bredte sig over de 62, mens de to sidste sider var helliget en artikel om Alexandre Dumas.

Da samme titel udkom med malet forside i 1959 var hæftet på 48 sider. Heraf bredte tegneserien - nyttegnet af George Evans - sig over 47 sider, mens den sidste i den danske serie var helliget en reklame for *Eventyrserien*.

Indtil #12 var *Classics Illustrated* på 64 sider. Det samme var #33, *The Adventures of Sherlock Holmes*, som egentlig var klar til at blive produceret som seriens #9, men som blev udskudt i fire år grundet rettighedsproblemer.

Fra #13 blev hæfterne reduceret til

Fra 64 til 56 til 48 sider

af Anders Hjorth-Jørgensen

56 sider pga. af den papirmangel og de deraf følgende restriktioner, som blev skabt af 2. verdenskrig.

#13-25, #27-32 og #34-44 var derfor på 46 sider.

#26, *Frankenstein*, var på 48 sider. Manuskriptet var egentlig rettet mod 56 sider, men i sidste øjeblik beskar redaktionen adskillige sider, så resultatet blev et 48-siders hæfte.

Fra #45 i januar 1948 udkom alle nye titler i 48 siders format. Det betød også, at 56 siders hæfterne 1948-50 blev reduceret til dette sidetal, når de udkom i nye oplag. Et eksempel på dette er #29, *The Prince and the Pauper*, det danske *Illustrerede Klassikere* nr. 19. Her mangler syv sider i forhold til den oprindelige udgave fra 1946 (se side 66-67).

De kommende bind vil rumme flere eksempler på denne reduktion i sidetal, som ikke undgår at give for bratte overgange i det episke forløb og fjerne væsentlige detaljer i personbeskrivelsen.

En del af de første titler i serien havde Evelyn Goodman som forfatter. Hun var ikke specielt tro mod handlingen i de klassikere, hun bearbejdede. Flere af disse blev da også udsat for nybearbejdning og nyttegning, da Roberta Strauss Feuerlicht efterhånden steg i graderne fra redaktionsassistent til redaktør fra 1953 (se bog 4 side 62). To af disse kan opleves i dette bind, *Moby Dick* og *Huckleberry Finn*. De blev i den oprindelige udgave tegnet af Louis Zansky, som

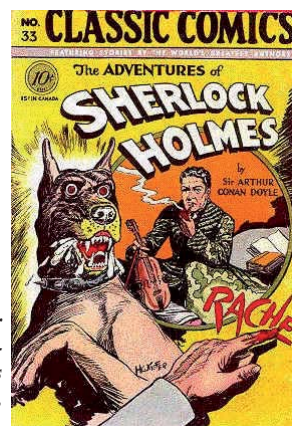
Da nr. 33 endelig udkom i 1947 - efter at være planlagt til udgivelse i 1943 - var Henry C. Kiefer en af Gilbertons hovedtegnere. Så han leverede forsiden, mens Louis Zansky stod for indholdet.

i begge tilfælde leverede et glimrende stykke tegneseriearbejde. Set med dagens øjne virker det umiddelbart lidt naivt og groft i stregen, men ved nærmere bekendtskab formidler det faktisk de klassiske fortællinger i meget mere dynamiske tegneserieforløb end de, man møder i de danske hæfter. Se blot siderne 12 og 122 i denne bog og sammenlign med de tilsvarende sider i den danske udgivelse.

Heldigvis blev enkelte Zansky-titler ikke omtegnet. Det drejer sig om *Don Quixote* (CC-11), *The Deer-slayer* (CC-17) og *The Pathfinder* (CC-22). De udkom på dansk som *Illustrerede Klassikere* nr. 117 (*Don Quijote*), nr. 82 (*Hjortedræber*) og nr. 75 (*Stifinder*). Dog blev *Don Quixote* reduceret fra 64 til 48 sider, inden hæftet udkom på dansk.

Disse titler vil kunne læses i denne udgivelses bog 19, 21 og 29.

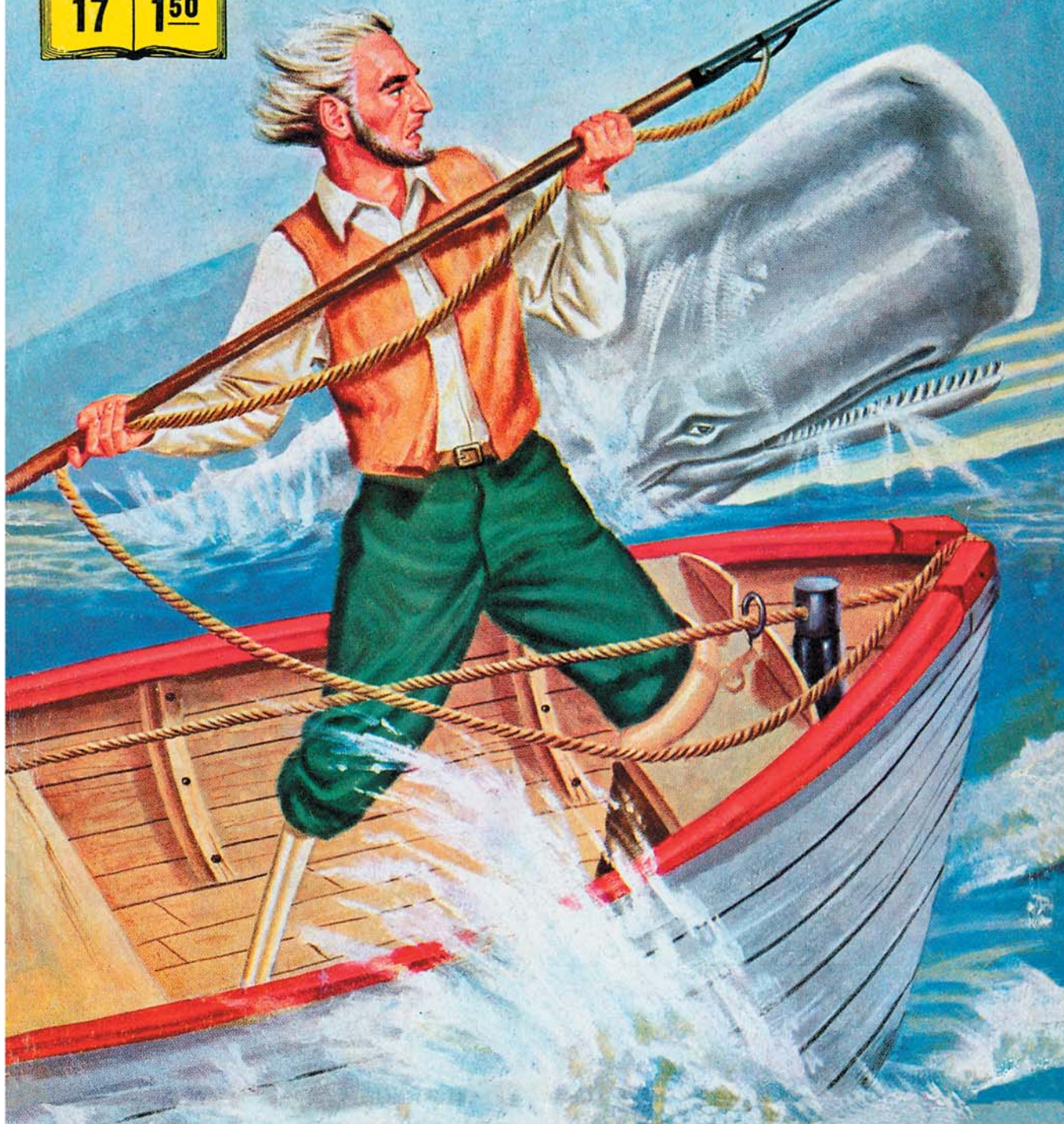
Illustrerede
KLASSIKERE

*De bedste fortællinger af
verdens største forfattere*

MOBY DICK

Herman Melville

Den hvide hval!

af Anders Hjorth-Jørgensen

Den 18. oktober 1851 udgav forlaget Richard Bentley i London *The Whale* i tre bind. Fire uger senere udkom den i en et-binds udgave med titlen *Moby-Dick; or, The Whale* hos Harper & Brothers i New York. Bogens første linie, "Call me Ishmael." er en af de mest berømte i amerikansk litteratur, og i dag betragtes bogen som en af de største engelsksprogede romaner, der nogensinde er skrevet. I 1851 blev den sabelt ned af mange kritikere.

Bogens forfatter, som i dag regnes blandt eliten af amerikanske forfattere, var Herman Melville.

MELVILLES RØDDER

Herman Melville blev født i New York den 1. august 1819 som Allan og Maria Gansevoort Melvills tredje barn.

Faderen var købmand og importør af franske varer og tilbragte derfor megen tid i Europa. Han havde sine rødder i en veletableret Boston-familie og kunne med stolthed henvise til, at hans fader, major Thomas Melvill, havde deltaget i det såkaldte Boston Tea Party - en af mange forløbere for den amerikanske frihedskrig.

Herman Melville
Herman Melville

Herman besøgte ham tit i Boston sammen med faderen, når dennes forretningsforetagende havde brug for økonomisk støtte.

På mødrende side havde Herman Melville - moderen tilføjede på et tidspunkt et 'e' til efternavnet - også aner, der havde sat deres præg på amerikansk historie. Hans morfar var general Peter Gansevoort - en af

heltene fra slaget Saratoga, hvor den amerikanske hær under den amerikanske frihedskrig besejrede den engelske.

Den følelsesmæssigt ustabile Allan Melville sørgede for, at familien levede komfortabelt i New York, men det betød overbelastning af økonomien. I forsøg på at genoprette denne, flyttede familien i 1830 til Albany, New York, hvor faderen gik ind i pelsbranchen - med katastrofale følger. Han døde i 1832 efter pludselig sygdom i forbindelse med et nervesammenbrud og efterlod sin enke i dybeste fattigdom, tvunget til at søge hjælp hos mere velbærgede slægtninge.

DANNELSESREJSEN

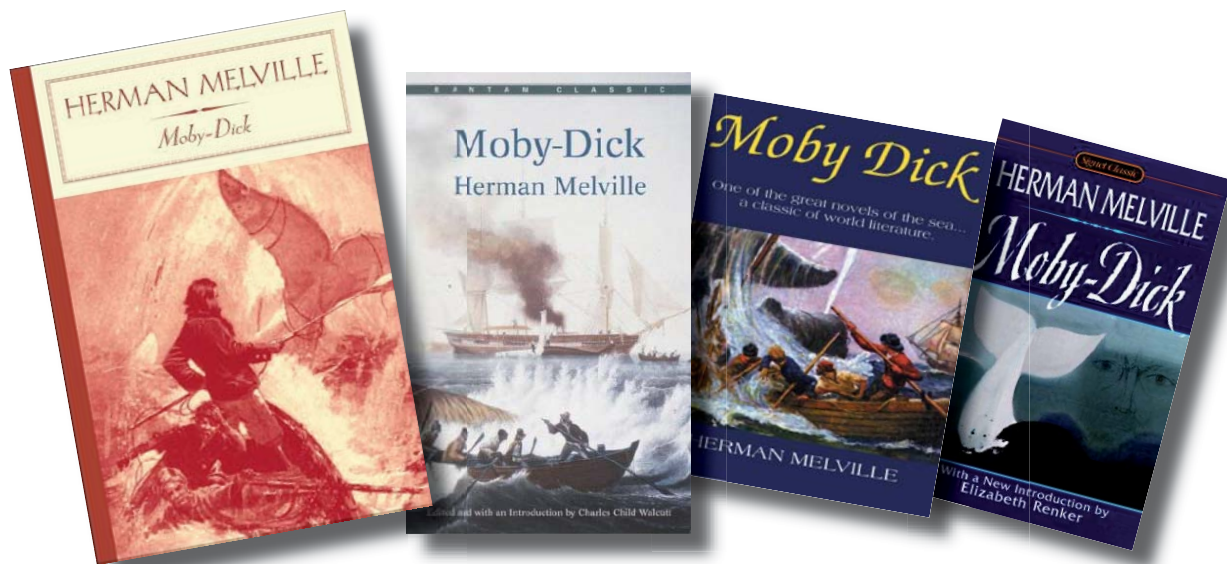
Den unge Herman Melvilles rastløshed og ønske om at kunne gøre sig fri af hjælpen fra familien fik ham til at søge arbejde som landmåler ved Erie kanalen.

Da det slog fejl, fik han arbejde som kahytstreng på et skib mellem New York og Liverpool. Den rejse inspirerede ham i 1849 til bogen *Redburn: His First Voyage*.

De følgende tre år fra 1837 til 1840

Den anerkendte, amerikanske illustratør Rockwell Kent medvirkede via sin mesterlige grafik til, at Moby Dick blev genopdaget i starten af 1920'erne og fortjent fik plads blandt de fornemste litterære værker fostret i USA.

gik hovedsagelig med undervisning. Men i slutningen af 1840 tog han igen hyre på et skib, og sejlede den 1. januar 1841 fra Fairhaven, Massachusetts ombord på hvalfangeren Acushnet. Skibet rundede Kap Horn og begav sig over Stillehavet.

Efterfølgende fortalte Melville ikke meget om denne tur, men der er grund til at formode, at skildringen af livet ombord på Pequod i *Moby Dick* er inspireret af hans oplevelser ombord på Acushnet.

Han gik fra borde, da skibet nåede Marquesasøerne. Her slog han sig ned hos den indfødte befolkning i adskillige uger, hvilket senere satte

Rockwell Kent

sig spor i de to sammenhængende romaner *Typee* (*Illustrerede Klassikere* nr.137) og *Omo*.

Efter et ophold på Selskabsøerne, tog Melville hyre på et skib til Honolulu, hvor han arbejdede som kontorist i fire måneder.

Derefter påmønstrede han fregatten United States, og efter et ophold i peruviansk havn gik han fra borde i Boston i oktober 1844.

FORFATTEREN

De fire års oplevelser gav Herman Melville inspiration til at indlede et forfatterskab. I 1846, to år efter hjemkomsten, udkom *Typee: A Peep at Polynesian Life*, efterfulgt i 1847 af *Omo: A Narrative of Adventures in the South Seas*.

Hans tredje bog og hans første rent fiktive, *Mardi, and a Voyage Thither*, udkom i 1849. Den beretter om en sømand, der forlader sit skib for at udforske Stillehavs-øerne. I modsætning til de to første, indeholder den en god del filosofi og betragtes som den første, der for alvor viser Melvilles potentiale som forfatter.

Han høstede stor anerkendelse som sådan for disse tre bøger og de to følgende *Redburn: His First Voyage* og *White-Jacket; or, The World in a Man-of-War*, men med udgivelsen af

Moby Dick i 1851 begyndte anmelderne at vise ham deres ugunst.

MOBY DICK

Romanen rummer mange elementer fra Melvilles erfaringer som sømand - specielt rejsen med Acushnet

Den indeholder lange beskrivelser, som ikke direkte har noget at gøre med handlingen, men som fremdrager væsentlige aspekter, når det handler om hvalfangst.

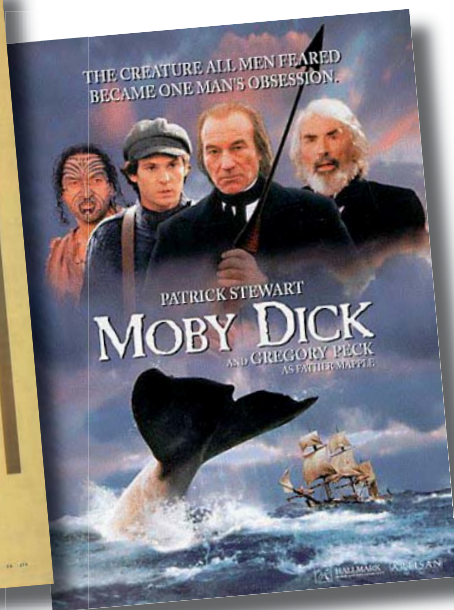
Melville mente, at ingen bog til dato havde beskrevet hvalfangst, sådan som han selv havde førstehåndskendskab til den.

Allerede i barndommen havde han været dybt optaget af Romantikens digtere, bl.a. Walter Scott, Washington Irving, Byron og Mary Shelly.

Hans ønske var at skrive en fortælling, der ligesom de romantiske værker engagerede læserne på det følelsesmæssige plan. Men den skulle samtidig belære og forholde sig til den aktuelle virkelighed.

Fleere kritikere havde da også øje for bogens unikke stil, mens andre angreb den for at være en forvirret blanding af romantisk fortælling og faktuelle oplysninger. Ingen lagde mærke til bogens symbolik og dybere liggende filosofi.

Moby Dick kan betragtes som det

onde selv, hvilket næppe har været Melvilles hensigt. Den hvide hval er snarere målet for ondskaben i skikkelse af Ahab, men en ondskab fremkaldt af et fortærende ønske om hævn i en sindsyg mands hjerne. Og kan man så tale om ondskab?

Men det er også beretningen om en mand i skæbnens vold og sikker på undergang. For hvad vil der være tilbage for ham at leve for, hvis det lykkes ham at dræbe hvalen - det eneste mål han har tilbage i livet? Man kan også betragte hvalen som en metafor for de naturkræfter, som vi mennesker ikke kan styre, og som vi ikke skal sætte os op imod, medmindre vi vil vores egen undergang. Der er mange dybereliggende filosofiske lag i *Moby Dick*, men også nogle mere umiddelbare, som handler om mennesker i almindelighed. Det oplever man i en rigt facetteret beskrivelse af mandskabet, som er tvunget til at fungere i et ikke problematisk sammenhold om løs-

ningen af en opgave, hvalfangsten, samtidig med at de går deres undergang i møde.

NED AD BAKKE

Efter *Moby Dick* skrev Melville *Pierre: or, The Ambiguities*, som blev kritiseret både for sin moral og stil, og som betød økonomisk ruin for ham. Efter endnu to romaner, hengav Melville sig til at skrive poesi efter 1857.

Siden 1850 havde han sammen med sin kone Elizabeth drevet en gård i Pittsfield, Massachusetts. Den blev nu hans levevej sammen med det han kunne tjene ved litterære forelæsningsturneer.

I 1863 flyttede han sammen med Elizabeth og deres fire børn tilbage til New York, ingen ville længere udgive det, han skrev, og ægteskabet blev opløst efter den ældste søns selvmord fire år senere.

Igennem de næste 19 år arbejdede han som toldinspektør i New York.

Han døde den 28. september 1891. I nekrologen i *New York Times* blev han omtalt som Henry Melville.

LØN SOM FORTJENT

I starten af 1920'erne fik litteraterne igen øjnene op for Herman Melville og hans forfatterskab. *Moby Dick* udkom i nye udgaver. Det samme gjorde flere af hans øvrige værker. Han kom på universiteternes pensumlister og fik efterhånden anerkendelse som en af USA's største forfattere nogen sinde.

Også Hollywood begyndte at interessere sig for ham. Allerede i 1930 spillede John Barrymore rollen som Ahab på det hvide lærred. Mest berømt og bemærkelsesværdig er nok John Hustons film fra 1956 med Gregory Peck i samme rolle, men tv-serien over tre afsnit à 60 minutter fra 1998 med Patrick Stewart som en meget nuanceret Ahab har også sine gode momenter.

Ved søgning på www.bibliotek.dk får man et overblik over alle de udgaver af *Moby Dick*, som er tilgængelige på dansk, og som kan lånes på bibliotekerne.

Internetsiden <http://www.gutenberg.org/etext/2701> giver adgang til hele romanen på orinalsproget.

Som lydbyg findes den på <http://onlinebooks.library.upenn.edu/webbin/gutbook/lookup?num=9147>

I USA var 1. udgave af *Moby Dick* på 64 sider tegnet af Louis Zansky (se side 12). Han stod ligeledes for forsiden. Denne udgave udkom i syv oplag som *Classic Comics* og seks oplag som *Classics Illustrated*.
2. udgave udkom i 1956 med malet forside af navngiven kunstner og indhold tegnet af Norman Nodel. Denne udgave udkom i ni oplag. Endelig udkom 1969 to oplag med ny malet forside af ligeledes navngiven kunstner.

Norman J. Nodel - eller som han også kaldte sig, Norman Nodel og Donald Norman - blev født i 1922 som søn af en ortodoks, jødisk rabbiner. Allerede som 19-årig tegnede han *The Tulpa of Tsang* for tegneserieforlaget Sun, men p.g.a. aktiv tjeneste under 2. verdenskrig blev

Udgivet første gang

som *Classic Comics* nr. 5 i september 1942.

Udgivet på dansk som *Illustrerede Klassikere* nr. 17 i et enkelt oplag i 1956.

Desuden udgivet som *Stjerneklassiker* nr. 1 i 1969.

I USA også udgivet af Acclaim Books som undervisningsudgave i april 1997 med forside-illustration af Chuck Wotjkiewicz.

Manus:

Ukendt

Tegninger:

Norman Nodel

hans karriere som tegneserietegner afbrudt i en årrække.

1949 var han igen i gang med tegneserierne og tegnede en række romantikepisoder for Star.

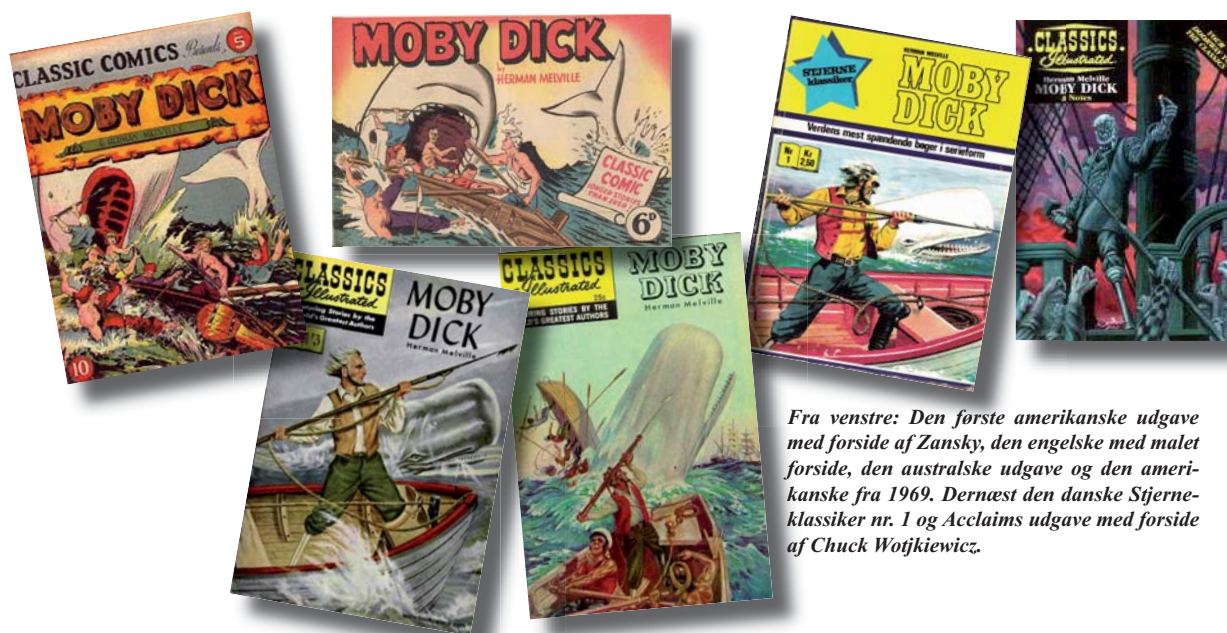
I 1950'erne handlede det om skrækserier og *Escape From Devil's Island* for Avon, inden Nodel 1954-69 blev en af Gilbertons flittigste og mest markante tegnere på *Classics Illustrated*, *Classics Illustrated Special Issue* og *The World Around Us*.

Da Gilberton stoppede for nyudgivelser i 1962 udkom James Bond-

hæftet *Dr. No*, som Nodel tegnede, på forlagets britiske afdeling.

Efter 1965 tegnede han desuden en del western, romantik, krig og science fantasy for Charlton, men indtil sin død i 2000 var han dog hovedsageligt beskæftiget med illustration af børnebøger og andre publikationer med baggrund i jødisk kultur.

Norman Nodel tegnede disse *Classics Illustrated*: *The Ox Bow Incident* (CI-125), *The King of the Mountains* (CI-127), *The Covered Wagon* (CI-131), *A Journey to the Center of the Earth* (CI-138), *On Jungle Trails* (CI-140), *The Virginian* (CI-150), *The Invisible Man* (CI-153), *The Lion of the North* (CI-155), *Lives of the Hunted* (CI-157), *Cleopatra* (CI-161), *Tigers and Traitors* (CI-166), *Faust* (CI-167) og *Negro Americans - the Early Years* (CI-169). Desuden nytegnede han *Ivanhoe* (CI-2), *Moby Dick* (CI-5), *Rip Van Winkle* (CI-12), *Swiss Family Robinson* (CI-42), *Black Beauty* (CI-60), *The Man Who Laughs* (CI-71) og *The Jungle Book* (CI-83) og leverede malede forsider til *Jane Eyre* (CI-39), *Les Miserables* (CI-9) og *Twenty Thousand Leagues Under the Sea* (CI-47).

Fra venstre: Den første amerikanske udgave med forside af Zansky, den engelske med malet forside, den australske udgave og den amerikanske fra 1969. Dernæst den danske Stjerneklassiker nr. 1 og Acclaims udgave med forside af Chuck Wotjkiewicz.

Louis Zansky

af Anders Hjorth-Jørgensen

Louis Zansky 1946

1. udgave af *Classic Comics/Classics Illustrated* #5, *Moby Dick*, blev tegnet af Louis Zansky (1921-78).

1942-44 arbejdede han freelance for Jacquet Shop, hvor de første *Classic Comics*-tegnere var beskæftiget (se bog 4 side 6), og via den kontakt blev han ansat som art director hos Gilberton.

New York'eren Louis Zansky gik på DeWitt Clinton High School i Bronx, hvor han 1937-38 gjorde sig bemærket med sort-hvide illustrationer i studenternes litteratur- og kunstmagasin, *The Magpie* og bl.a. arbejdede sammen med den senere dramatiker og TV-/filmmanuskriptforfatter Paddy Chayefsky.

Samtidig fulgte han tegne- og kunststudier ved Art Students League, National Academy og Cooper Union.

Efter bestået studentereksamen blev han belønnet med et stipendium til videreuddannelse ved New York University's School of Art and Architecture, men afstod og søgte arbejde for at bidrage til familiens underhold. Det bragte ham til Jacquet og Gilberton, hvor han medvirkede som tegner på 8 *Classic Comics*, præget af hans enkle, naive men også dynamiske og episk velfortællende stil i en række bemærkelsesværdige genfortællinger. Tre af disse, *Moby Dick*, *Robin Hood* og *Huckleberry Finn* blev senere ombearbejdet, primært pga. de friheder, som Evelyn Goodman tog sig som manuskriptforfatter i forhold til romanerne.

I marts 1944 gik Zansky ind i hæren, hvor han bl.a. gjorde tjeneste som tegnelærer ved United States Information Service i Wien.

Hjemsendt i 1946 fortsatte han arbejdet med tegneserier, bl.a. med forlaget Aces western-helt, *Cross-Draw Kid*.

Herefter slog han dog først og fremmest sit navn fast som meget produktiv, prisvindende billedkunstner - ofte med udgangspunkt i litterære eller historiske temaer.

Kort før sin død af en blodprop i hjertet i 1978 havde han fornøjelsen af at se en række af sine malerier "udstillet" i Howard Ziffs film *House Calls* (Slap af doktor) med Glenda Jackson og Walter Matthau.

Louis Zansky tegnede forsider og indhold til: *Moby Dick* (CC-5), *Robin Hood* (CC-7), *Don Quixote* (CC-11), *The Deerslayer* (CC-17), *Huckleberry Finn* (CC-19) og *The Pathfinder* (CC-22) og indhold til 3 *Famous Mysteries* (CC-21) (en af tre historier) og *The Adventures of Sherlock Holmes* (CC-33)

Louis Zanskys beskrivelse af kaptajn Ahabs første konfrontation med Moby Dick i Classic Comics #5

